

Якість виконання структурних компонентів змагальних програм кваліфікованих спортсменів, як фактор, що визначає спортивний результат в акробатичному рок-н-ролі

Юлія Луценко

Харківська державна академія фізичної культури,
Харків, Україна

Мета: проаналізувати сучасні змагальні програми спортсменів класу "Б", які спеціалізуються в акробатичному рок-н-ролі, та визначити найбільш інформативні показники змісту цих програм.

Матеріал і методи: у ході дослідження аналізувались відеоматеріали виступів на чемпіонаті України з акробатичного рок-н-ролу спортивних пар класу "Б" та електронні протоколи цих змагань. Для оцінки зв'язку між найбільш інформативними показниками змісту змагальних програм був проведений кореляційний аналіз.

Результати: визначено, що найбільш інформативними показниками змісту змагальної композиції у кваліфікованих спортсменів класу "Б", які спеціалізуються в акробатичному рок-н-ролі є "елементи акробатики і комбінації", "основний хід", "танцювальні фігури", а в блоці "хореографія" – "зміни на основному ході", "варіації основного ходу", "танцювальні парні фігури без основного ходу".

Висновки: виявлено сильну кореляційну залежність між "елементами акробатики" і "акробатичними комбінаціями" (0,95), між "змінами на основному ході" і "основним ходом" (0,89), між "варіаціями основного ходу" і "основним ходом" (0,91), між "варіаціями основного ходу" і "змінами на основному ході" (0,93), між "танцювальними парними фігурами без основного ходу" і "танцювальними фігурами" (0,94).

Ключові слова: акробатичний рок-н-рол, змагальні програми, кваліфіковані спортсмени, клас "Б".

Вступ

Акробатичний рок-н-рол являється одним із найбільш видовищних видів спорту, який інтенсивно розвивається в Україні та за її межами. Висока суспільна значущість цього виду спорту обумовлює необхідність вивчення різних аспектів процесу підготовки спортсменів. На це спрямовані зусилля багатьох науковців. Так, в ряді наукових розвідок висвітлюються актуальні проблеми підготовки спортсменів в акробатичному рок-н-ролі [8] та дається сучасне визначення акробатичного рок-н-ролу, а також виділяється загальна стратегія розбудови теорії цього виду спорту [9]. В дослідженнях [2; 5] розкриваються особливості побудови змагальних програм кваліфікованих спортсменів, а в статті [4] акцентується увага на протиріччях, що існують в оцінці акробатичних елементів, які використовуються в змагальних програмах кваліфікованих спортсменів. У цілому ряді публікацій висвітлюються проблеми технічної підготовки спортсменів, які спеціалізуються в акробатичному рок-н-ролі [6], та вивчається залежність якісного виконання базових вправ в акробатичному рок-н-ролі від спеціальної фізичної підготовленості спортсменів [1]. Результати проведеного аналізу свідчать про те, що сучасні тенденції в розвитку акробатичного рок-н-ролу пов'язані із зростанням складності змагальних програм та підвищенням виконавчої майстерності спортсменів [2; 3]. Вони обумовлені сучасними міжнародними правилами змагань [7], в яких акцентується увага на складності акробатичних елементів та комбінацій, які виконуються спортсменами, на техніці виконання ними "основного ходу", а також на збільшенні кількості танцювальних фігур, які включені до змагальної програми [4; 6]. Це ставить ряд практичних завдань щодо удосконалення процесу підготовки кваліфікованих спортсменів в акробатичному рок-н-ролі, а саме: які акробатичні елементи використовувати

в змагальних програмах, як комбінувати акробатичні елементи та комбінації з танцювальними серіями. Цей аспект процесу підготовки кваліфікованих спортсменів класу "Б" в акробатичному рок-н-ролі, як свідчить проведений аналіз науково-методичної літератури, залишається усе ще недостатньо вивченим.

Мета дослідження: проаналізувати змагальні програми спортсменів класу "Б", які спеціалізуються в акробатичному рок-н-ролі, та визначити найбільш інформативні показники змісту цих програм.

Завдання дослідження:

1. Виділити найбільш інформативні показники змісту змагальних програм кваліфікованих спортсменів класу "Б" в акробатичному рок-н-ролі.
2. Оцінити силу кореляційних зв'язків між найбільш інформативними показниками змісту змагальних програм спортивних пар класу "Б".
3. Охарактеризувати залежність змагального результату в акробатичному рок-н-ролі від знижок, які обумовлені погіршеннями у техніці виконання спортсменами змагальних вправ.

Матеріал і методи дослідження

Для визначення найбільш інформативних показників змісту змагальних програм та виявлення їх взаємозв'язку із змагальним результатом був проведений аналіз відеоматеріалів виступів спортивних пар класу "Б", фіналістів чемпіонату України з акробатичного рок-н-ролу. Зміст змагальної програми оцінювався на основі аналізу відеограма за спеціально розробленою методикою, яка відображає структуру змагальної програми і включає вступ (інтро), 6 основних блоків (у кожному з яких спортивна пара демонструє танцювальну серію та акробатичні елементи і комбінації) та фінальну позу (аутро). У ході прове-

деного аналізу також оцінювалась відповідність змагальних програм учасників чемпіонату вимогам до побудови програм, які описані в правилах змагань з акробатичного рок-н-ролу [7] та в каталозі акробатичних елементів для спортивних пар класу "Б".

Результати дослідження та їх обговорення

Аналіз відеоматеріалів змагальних програм показав, що спортивні пари класу "Б", які спеціалізуються в акробатичному рок-н-ролі, у 6-ти блоках виконують танцювальні серії та акробатичні елементи. Танцювальні серії включають: шість повних конкурсних ходів, варіації конкурсного ходу, танцювальні доріжки, елементи і рухи сучасної хореографії, класичні (андеор, андедан) і рок-н-рольні (використання акцентованої пружини на "ре-ле-ве") обороти, стрибки, динамічні зміни положень партнерів і специфічні танцювальні фігури та виразні пози, які вдало підкреслюють акценти музичного супроводу. Акробатичні елементи включають: 4 групи обов'язкових акробатичних елементів (сальто вперед, сальто назад, "тодес", обертання) і дві або більше комбінації.

Для виявлення найбільш інформативних показників та встановлення достовірних зв'язків між спортивним результатом та кількісними показниками змісту змагальних програм був проведений спеціальний кореляційний аналіз. Його результати представлені в таблиці. Вони свідчать про те, що серед структурних показників, які визначають зміст змагальної композиції, між дев'ятьма існують сильні зв'язки. Так, сильний кореляційний зв'язок виявлено між елементами акробатики і акробатичними комбінаціями ($r=0,95$), між основним ходом і танцювальними фігурами ($r=0,78$), між змінами на основному ході і основним ходом ($r=0,89$), між змінами на основному ході і танцювальними фігурами ($r=0,78$), між варіаціями основного ходу і основним ходом ($0,91$), між варіаціями основного ходу і змінами на основному ході ($0,93$), між танцювальними парними фігурами без основного ходу і акробатичними комбінаціями ($0,85$), між танцювальними парними фігурами без основного ходу і танцювальними парними фігурами без основного ходу ($0,94$), між хореографічними елементами і танцювальними парними фігурами без основного ходу ($0,73$). Отримані результати свідчать про те, що виділені зв'язки необхідно враховувати в процесі складання або корекції змагальних програм кваліфікованих спортсменів класу "Б" в акробатичному рок-н-ролі.

Результати дослідження також показали, що в акробатичному рок-н-ролі на високий результат спортивної пари при виконанні змагальної програми суттєво впливає, поперше, якісне виконання "основного ходу" з дотриманням

свінгового ритму, який, як було показано вище, має сильну кореляційну залежність з танцювальними фігурами, а також зі змінами на основному ході та варіаціями основного ходу. По-друге, – якісне виконання спортивними парами танцювальних фігур з елементами хореографії, оскільки, як показали результати проведеного аналізу, існує сильна кореляційна залежність між танцювальними фігурами, змінами на основному ході та варіаціями основного ходу.

Змагальний результат в акробатичному рок-н-ролі також суттєво залежить від знижок, які обумовлені погрешностями у техніці виконання спортсменами змагальних вправ. Для визначення такого взаємозв'язку фіксувалися помилки в техніці виконання спортсменами акробатичних елементів та комбінацій, танцювальних серій та їх знижки. У техніці виконання спортсменами акробатичних елементів і комбінацій виділено сім груп знижок: знижки за якість виконання; знижки за амплітуду виконання; знижки за швидкість виконання; знижки за цілісність виконання; знижки за контроль партнерів; знижки за безпеку; знижки за якість приземлення. Вага цих знижок може сягати від 5% до 100% від загальної оцінки за конкретний елемент програми.

Проведений аналіз також показав, що між "елементами акробатики та комбінаціями" існують взаємозв'язки від середньої (знижки за якість приземлення, контроль партнерів і безпеку) до високої (знижки за якість виконання, амплітуду, швидкість і цілісність виконання). Так, "елементи акробатики та комбінації" сильно корелюють зі знижками за "якість техніки виконання" ($r=0,97$), зі знижками за "амплітуду" ($r=0,88$). Середня кореляційна залежність виявлена між "елементами акробатики та комбінації" і знижками за "швидкість виконання" ($r=0,74$), "цілісністю" ($r=0,73$), "безпекою виконання" ($r=0,68$), "контролем партнера" ($r=0,65$) та "якістю приземлення" ($r=0,68$).

У техніці виконання танцювальної серії виділено три групи знижок: за техніку виконання "основного ходу", за техніку виконання танцювальних фігур, за виконання хореографії.

Вага цих знижок може сягати від 5% до 100% від загальної оцінки, яка може бути виставленою за даний елемент. У результаті проведеного кореляційного аналізу виявлено достовірні взаємозв'язки від середнього (знижки за виконання хореографії) до високого (знижки за виконання "основного ходу" та танцювальних фігур) між танцювальною серією і загальною оцінкою за виконання спортивної програми "Акробатика". Так, виявлено сильну кореляційну залежність "танцювальних серій" зі знижками за "танцювальні фігури" ($r=0,83$) та за "основний хід" ($r=0,98$). Середня кореляційна залежність виявлена між "танцювальними серіями" і "хореографією" ($r=0,71$).

Кореляційна залежність між показниками, які визначають зміст змагальної програми

№ з/р	Показники, які визначають зміст змагальної композиції	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Елементи акробатики	1							
2.	Акробатичні комбінації	0,95*	1						
3.	Основний хід	0,56	0,63	1					
4.	Танцювальні фігури	0,54	0,55	0,78	1				
Хореографія:									
5.	Зміни на основному ході	0,47	0,41	0,89	0,78	1			
6.	Варіації основного ходу	0,43	0,40	0,91	0,64	0,93	1		
7.	Танцювальні парні фігури без основного ходу	0,52	0,85	0,44	0,94	0,47	0,56	1	
8.	Інші хореографічні елементи	0,45	0,42	0,49	0,51	0,54	0,58	0,73	1

Примітка. * – високі і статистично достовірні ($p < 0,05$) значення коефіцієнтів кореляції.

Висновки

1. Результати дослідження показали, що найбільш інформативними показниками змісту змагальної композиції у кваліфікованих спортсменів класу "Б", які спеціалізуються в акробатичному рок-н-ролі, є "елементи акробатики і комбінації", "основний хід", "танцювальні фігури". В блоці "хореографія" – "зміни на основному ході", "варіації основного ходу", "танцювальні парні фігури без основного ходу".
2. У результаті проведеного дослідження виявлено сильну (близьку до функціональної) кореляційну залежність між "елементами акробатики" і "акробатичними комбінаціями" ($r=0,95$), між "змінами на основному ході" і "основним ходом" ($r=0,89$), між "варіаціями основного ходу" і "основним ходом" ($0,91$), між "варіаціями основно-

го ходу" і "змінами на основному ході" ($0,93$), між "танцювальними парними фігурами без основного ходу" і "танцювальними фігурами" ($0,94$).

3. Результати проведеного дослідження свідчать про високу кореляційну залежність "елементів акробатики та комбінації" зі знижками за "якість техніки виконання" ($r=0,97$), зі знижками за "амплітуду" ($r=0,88$). Також виявлено сильну кореляційну залежність "танцювальних серій" зі знижками за "танцювальні фігури" ($r=0,83$) та за "основний хід" ($r=0,98$).

Перспективи подальших досліджень полягають у більш детальному визначенні взаємозв'язку між структурними показниками змісту композиції та спеціальною фізичною підготовленістю кваліфікованих спортсменів класу "Б", які спеціалізуються в акробатичному рок-н-ролі.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє, що немає конфлікту інтересів, який може сприйматися таким, що може нанести шкоду неупередженості статті.
Джерела фінансування. Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної організації.

Список використаної літератури

1. Кизім, П., Гуменюк, С., Батеева, Н. (2018), "Вплив спеціальної фізичної підготовленості спортсменів на біомеханічні характеристики виконання базових вправ в акробатичному рок-н-ролі", *Слобожанський науково-спортивний вісник*, № 1(63), С. 36-41, doi: 10.15391/snsv.2018-1.006.
2. Козаков, М.В. (2013), "Особенности построения конкурсных программ в акробатическом рок-н-ролле в категории юноши", *Слобожанський науково-спортивний вісник*, № 5(38), С. 141-146.
3. Криштапович, А.Г., Гуменюк, С.В. (2017), "Побудова змагальних програм кваліфікованих спортсменів в акробатичному рок-н-ролі", *Інтеграційні питання сучасних технологій, спрямованих на здоров'я людини. Збірник наукових праць*, Харків, Випуск 1, С. 261-265.
4. Луценко, Л.С., Кызим, П.М. (2015), "Некоторые противоречия в современной оценке акробатических элементов, используемых в композициях категории "В-класса" в акробатическом рок-н-ролле", *Слобожанський науково-спортивний вісник*, № 2(46), С. 109-111, doi: 10.15391/snsv.2015-2.021.
5. Луценко, Ю.М., Мулик, В.В., Таран, Л.М. (2017), "Структура та зміст змагальних програм кваліфікованих спортсменів в акробатичному рок-н-ролі", *Слобожанський науково-спортивний вісник*, № 5(61), С. 75-79, doi: 10.15391/snsv.2017-5.013.
6. Луценко, Ю.М., Кизім, П.М., Луценко, Л.С., Батеева, Н.П. (2016), "Удосконалення техніки виконання основного ходу спортсменами в акробатичному рок-н-ролі засобами хореографії на етапі спеціалізованої базової підготовки", *Слобожанський науково-спортивний вісник*, № 4(54), С. 47-51, doi: 10.15391/snsv.2016-4.010.
7. WRRС (2017), "Rock'n'roll Rules", режим доступу: <https://www.wrrc.org/default.asp?id=GFKJKF>.
8. Терехін, В.С., Медведіва, Є.Н., Крючек, Є.С., Баранов, М.Ю. (2015), *Теорія та методика акробатичного рок-н-ролу. Актуальні проблеми підготовки спортсменів: навчальний посібник*, Людина, Москва.
9. Сутула, В. (2018), "Узагальнююче визначення поняття "спорт" як один з базових конструктів узагальнюючої теорії фізичної культури та теорії спорту", *Слобожанський науково-спортивний вісник*, № 1(64), С. 89-97, doi: 10.15391/snsv.2018-1.016.

Стаття надійшла до редакції: 05.03.2018 р.
Опубліковано: 30.04.2018 р.

Аннотація. Юлія Луценко. **Якість виконання структурних компонентів змагальних програм кваліфікованих спортсменів, як фактор що визначає спортивний результат в акробатичному рок-н-ролі.** **Цель:** проаналізувати сучасні змагальні програми спортсменів класу "Б", спеціалізуються в акробатичному рок-н-ролі, і визначити найбільш інформативні показники змісту цих програм. **Матеріал і методи:** в ході дослідження аналізувалися відеоматеріали виступів на чемпіонаті України по акробатичному рок-н-ролі спортивних пар класу "Б" і електронні протоколи цих змагань. Для оцінки зв'язку між найбільш інформативними показниками змісту змагальних програм був проведений кореляційний аналіз. **Результати:** визначено, що найбільш інформативними показниками змісту змагальної композиції у кваліфікованих спортсменів класу "Б", спеціалізуються в акробатичному рок-н-ролі, є "елементи акробатики і комбінації", "основний хід", "танцювальні фігури", а в блоці "хореографія" – "зміни на основному ході", "варіації основного ходу", "танцювальні парні фігури без основного ходу". **Висновки:** виявлено сильну кореляційну залежність між "елементами акробатики" і "акробатичними комбінаціями" ($r=0,95$), між "змінами на основному ході" і "основним ходом" ($r=0,89$), між "варіаціями основного ходу" і "основним ходом" ($0,91$), між "варіаціями основного ходу" і "змінами на основному ході" ($0,93$), між "танцювальними парними фігурами без основного ходу" і "танцювальними фігурами" ($0,94$).

Ключевые слова: акробатический рок-н-ролл, змагальні програми, кваліфіковані спортсмени, клас "Б".

Abstract. Yuliya Lutsenko. **Quality of implementation of structural components of competitive programs of qualified athletes, as a factor determining the sporting result in acrobatic rock and roll.** **Purpose:** to analyze modern competitive programs of "B" class athletes specializing in acrobatic rock and roll, and to determine the most informative indicators of the contents of these programs. **Material & Methods:** during the study, video footage of the speeches at the Ukrainian Championship in acrobatic rock and roll of sports pairs of class "B" and electronic protocols of these competitions were analyzed. To assess the relationship between the most informative indicators of the content of competitive programs, a correlation analysis. **Results:** it is determined that the most informative indicators of the content of the competition composition of qualified athletes of the "B" class, specializing in acrobatic rock and roll, are "elements of

acrobatics and combinations", "main move", "dance figures", and in the block "choreography" "changes on the main move", "variation of the main move", "dance pair figures without the main move". **Conclusions:** a strong correlation was found between "acrobatics" and "acrobatic combinations" (0,95), between "changes in the main move" and "main move" (0,89), between "variations in the main move" and "main move" (0,91), between "variations of the main move" and "changes in the main move" (0,93), between "dancing pair figures without the main move" and "dance figures" (0,94).

Keywords: acrobatic rock and roll, competitive programs, qualified athletes, class "B".

References

1. Kyzim, P., Humeniuk, S. & Batieieva, N. (2018), "The effect of special physical fitness of athletes on the biomechanical characteristics of performing basic exercises in acrobatic rock and roll", *Slobozans'kij naukovо-sportivnij visnik*, No. 1(63), pp. 36-41, doi: 10.15391/snsv.2018-1.006. (in Ukr.)
2. Kozakov, M.V. (2013), "Features of the construction of competitive programs in acrobatic rock 'n' roll in the category of young men", *Slobozans'kij naukovо-sportivnij visnik*, No. 5(38), pp. 141-146. (in Russ.)
3. Kryshchapovych, A.H. & Humeniuk, S.V. (2017), "Building Competitive Programs of Qualified Athletes in Acrobatic Rock and Roll", *Intehratsiini pytannia suchasnykh tekhnolohii, spriamovanykh na zdorov'ia liudyny. Zbirnyk naukovykh prats* [Integration Issues of Modern Technologies aimed at Human Health. Collection of scientific works], Kharkiv, Vypusk 1, pp. 261-265. (in Ukr.)
4. Lutsenko, L.S. & Kizim, P.M. (2015), "Some Contradictions in the Modern Evaluation of Acrobatic Elements Used in Compositions of the "B-Class "Category in Acrobatic Rock'n'Roll", *Slobozans'kij naukovо-sportivnij visnik*, No. 2(46), pp. 109-111, doi: 10.15391/snsv.2015-2.021. (in Russ.)
5. Lutsenko, Yu.M., Mulik, V.V. & Taran, L.M. (2017), "Structure and content of competitor programs of qualified athletes in acrobatic rock and roll", *Slobozans'kij naukovо-sportivnij visnik*, No. 5(61), pp. 75-79, doi: 10.15391/snsv.2017-5.013. (in Ukr.)
6. Kyzim, P.N., Lutsenko, Yu.M., Lutsenko, L.S. & Bateeva, N.P. (2016), "Improvement of techniques for performing mainstream athletes in acrobatic rock and roll by means of choreography at the stage of specialized basic training", *Slobozans'kij naukovо-sportivnij visnik*, No. 4, pp. 47-51, doi: 10.15391/snsv.2016-4.010. (in Ukr.)
7. WRRRC (2017), "Rock'n'roll Rules", available at: <http://www.wrrc.org/default.asp?ild=GFKJKF>
8. Terekhin, V.S., Medvediva, Ye.N., Kriuchek, Ye.S. & Baranov, M.Yu. (2015), *Teoriia ta metodyka akrobatychnoho rok-n-rolu. Aktualni problemy pidhotovky sportsmeniv: navchalnyi posibnyk* [Theory and Techniques of Acrobatic Rock'n'Roll. Actual problems of preparation of athletes: a manual], Liudyna, Moscow. (in Ukr.)
9. Sutula, V. (2018), "Generalizing the definition of" sport "as one of the basic constructs of the generalization theory of physical culture and the theory of sport", *Slobozans'kij naukovо-sportivnij visnik*, No. 1(64), pp. 89-97, doi: 10.15391/snsv.2018-1.016. (in Ukr.)

Received: 05.03.2018.

Published: 30.04.2018.

Відомості про авторів / Information about the Authors

Луценко Юлія Михайлівна: Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська, 99, м. Харків, 61058, Україна.

Луценко Юлия Михайловна: Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская, 99, г. Харьков, 61058, Украина.

Yuliya Lutsenko: Kharkov State Academy of Physical Culture: Klochkovskaya 99, Kharkov, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0001-6443-0470

E-mail: yulia.m.lutsenko@gmail.com